

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΑΝΔΡ. ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ - ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 1 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 30

ΧΑΛΚΙΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1942

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Λαοί, Ξθνοι κι' Άτομα, πού στις δύσκολές τους ώρες, και στιγμές, δέν δείχνουν ζωντάνια και άνωτερότητα, εΐ- ναι καταδικασμένα σέ μακρασμό κι' άφάνεια.

Γι' αυτό άς μή παραξενευτοϋν όσοι μάς διαβάσουν, για τó σημερινό μας πνευματικό ξεκίνημα, πού γίνεται μέσα σέ μίαν ώρα τής άφάνταστα τραγικής ιστορικής καμπής ό- λόκληρου τού κόσμου.

Πιστεύοντες άπόλυτα, στής φυλής μας τó αιώνιο δικιό- νιο, εΐμαστε περισσότερο άπό βέβαιιοι, πώς ό σημερινός τα- λαιπωρημένος Έλληνας, έπειτα άπό τó μόχθο τής ήμέρας — τής ήμέρας του, πού άλλαξε άμέτρητες σϋρές και θέσεις, για νά βρῆ κάτι για τούς νηστικούς δικούς του — θά ζητήση και λίγη πνευματική τροφή, χωρίς την όποία δέν μπορεί κανένας νά λέγεται, και νά εΐναι, πολιτισμένος άνθρωπος.

Τά «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» πού πρωτοβλέπουν σήμερα τó φῶς, δέν νομίζουν, πώς εΐναι ικανά νά τροφο- δοτήσουν, πνευματικά—σέ στιγμές μάλιστα, πίκρας και στερήσεων—τήν Ελλάδα όλόκληρη Βγκίνουν ως ΐνα έ- παρχιακό τοπικό περιοδικό, πού θά διατηρήση όλον τόν τοπικισμό του, και πού θά δουλέψη σκληρά, για τó πνευ- ματικό ζϋπνημα τής περιοχής του

Τό μεγάλο νησιό τής Εϋβοίας, πού, σαν ΐνα ελληνικό κομμάτι, εΐναι γεμάτο φυσικές όμορφίες και ιστορία, δέν τού άξίζει νά εχη πνευματικό σκοτάδι.

Η Εϋβοία εΐναι πολύ πλούσια σέ κεφάλαια πνευματικά. Τά κεφάλαια, όμως, αυτά, πού μεταφράζονται σέ διαλε- χτούς ιστορικούς, φιλολόγους, ποιητές, καλλιτέχνες και επιστήμονες, άκινήτοϋν. Γιατί; "Όσοι θά πουν, «πώς ένε- κα ή κατάσταση» θά εχουνε άδικο, "Αδικο γιατί και πριν άπό τή σημερινή δύσκολη εποχή, τά κεφάλαια αυτά—ε- κτός άπό τιμητικές εχχιρήσεις—δέν εσημείωσαν καμμία άξιόλογο κίνησι

ΚΑΙ ΜΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

Τά «Εϋβοϊκά Γράμματα» δέν κάνανε προκατα- βολική έγγραφη συνδρομητών. Πολύ δέ περισσότερο δέν κάνανε εΐσπράξεις συνδρομῶν, ούτε έγκυκλίουσ στείλανε για ν' άναγγείλουν τήν έκδοσί τους. "Αντί όλων αυτών κάνουν κάτι άλλο: Στέλνουν τó πρώτο τους τεϋχος σέ πολλούς συμπολίτας Χαλκιδικείς, κι' Εϋβοείς τής ύπαίθρου, τών 'Αθηνῶν και τών έπαρχι- ῶν, πρὸς τούς όποίους και άπευθύνουν θερμήν παρά- κλησι, νά κρατήσουν τó περιοδικό και νά γίνουν συνδρομηταί μας, αν έκτιμούν τήν προσπάθειά μας αυτή. Έκείνοι πού δέν έπιδοκιμάζουν τó σημερινό μας πνευματικό ξεκίνημα, ή για όποιοδήποτε άλλο λόγο, δέν θά θελήσουν νά μάς υποστηρίξουν, τούς παρακαλοϋμεν ιδιαίτερα νά μάς επιστρέψουν τó πα- ρόν τεϋχος.

"Όσοι κρατήσουν τó πρώτο φύλλο μας θά θεωρη- θοϋν—και θά εΐναι—συνδρομηταί μας και θά εΐναι όποχρεωμένοι νά πληρώσουν τήν συνδρομή τους.

Οι κάτοχοι τών κεφαλαίων αυτών παρεκλήθησαν ιδιαίτερος—και παρακαλοϋνται θερμά και πάλιν άπό τις στήλες αυτές—νά καταθέσουν μέρος τού πνευματικού των πλούτου στά «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» για τήν πνευματική διατροφή τού Εϋβοϊκού λαού.

Η μεγαλόνησό μας εχει, όσο λίγες άλλες ελληνικές έ. παρχίες, πλούτο και δέν μπορεί γι' αυτή νά ισχύση τó χι- λισπωμένο αξίωμα : πώς τόπος πού στερείται άκμής οίκο- νομικής, δέν μπορεί νάχη άνθησι πνευματική. Γι' αυτό ή εϋθύνη τών υπευθύνων—αν υπάρχουν υπευθυνοι—για τó τó πνευματικό, τού νησιού αυτού, μακρασμό, εΐναι μεγα- λύτερη

"Υστερα άπό τήν πρόσκλησι τών πνευματικῶν παραγόν- των τού τόπου προσκαλοϋνται και οι οικονομικοί παρά- γοντες—πού σέ έργα τέτοια παΐζουν σημαντικό ρόλο—νά μάς ενισχύσουν στέ πενιχρό, μα τόσον ώραίο, πνευματικό μας έργο. "Από αυτούς τούς οικονομικούς παράγοντας, και τόν Δῆμον Χαλκιδέων, πού στήν προσπάθειά μας αυτή πρέπει νάχη τήν πρώτη ενισχυτική θέσι, θά έξαρη- θῆ ή ζωῆ πρώτα, και ή πύκνωσις τών σελιδῶν και ή συχνό- τερη έκδοσις τού περιοδικού μας. Ύστερα

Τά «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» πού με ξεχωριστή χα- ρά θά ιδοϋν συγκεντρωμένους στις στήλες των, όλους τούς γνωστούς δοκίμους Εϋβοείς λογίους, εΐσι με προθυμία, και χηρά στοργή και ζωηρόν ενδιαφέρο, θά στεγάσουν, θά συντρέξουν και θά ένθαρρύνουν και τούς πολύ νέους, πού θά παρουσιάσουν κάτι τó «έλπιδοφόρο» και πού θάχουν τήν φιλοδοξία ν' άγωνισθοϋν, στον πνευματικό στίβο, για τήν άνώψωσι τής πνευματικής τού τόπου στάθμης.

ΑΝΔΡ. ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ

Ύπό τὰ περασμένα

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

"Όλων άθορύβως, εΐδομεν εις τήν αίθουσαν τού έ- πί τής όδοϋ 'Αβάντων φωτογραφείου τού κ. Δ. Δια- μαντοπούλου μίαν έκθεση μικράν μὲν κατά ποσόν, αλλά πλουσίαν και ποικίλην κατά τó πνεϋμα και τήν αισθητικήν, έξ έργων ζωγραφικής ('Ιχνογραφίας, Σκιαγραφίας, και έλαιογραφίας) τών δεσποινίδων τής πόλεώς μας, Κ. Α. 'Αφεντάκη, Μ. Ζανιάδου, Λ. 'Αρβανιτάκη, Μ. Λεουδάκη, Γ. Παλαιδημοπούλου, Εϋ Πλατή, Ν. Παπαδημητρίου, και 'Αγ. Σπυροπούλου.

"Όλοι αι άνωτέρω δεσποινίδες, μαθήτριά του άρί- στου ζωγράφου μας κ. Σταύρου Παρασκευά, έπιμελή- θησαν να έπιδείξουν έν τῆ έκθέσει ταύτη εργασίαν αύστηράν και εύγενές πνεϋμα εις τήν έκλογήν των θεμάτων, συνεπώς εΐναι πολύ δίκαιον νά δοθοϋν θερμά συγχαρητήρια τόσοσ δια τήν εύγενή αυτών έμπνευσιν όσον και δια τήν λαμπράν έκτέλεσιν.

(Ύπό τόν «Εωσφόρο» 1928)

ΕΥΧΕΣ & ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

Χαλκίς τῆ 26 Μαρτίου 1942

Ἀγαπητὲ Κύριε Ζῶντε,

Συγχαίρων ὑμᾶς διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν «ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐρευνῶνται ὅλα τὰ συνδεόμενα μὲ τὴν ἱστορίαν, τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν τέχνην, Εὐβοϊκὰ ζητήματα εὐχομαι ὀλοψύχως νὰ τύχητε τῆς εὐγενούς ἐπιτυχίας πάντων τῶν ἀρμοδίων καὶ νὰ στεφθῶσιν ὑπὸ ἐπιτυχίας αἱ εὐγενεῖς προσπάθειαι ὑμῶν.

Μετὰ τιμῆς καὶ εὐχῶν

† Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΑΓΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ

Ἀγέρι τῆς πατρίδος μου δροσᾶτο ἀγέρι
τὸ μυστικὸ σου ὄστοχασμὸ ἄλλος κανεῖς δὲν ξέρει,
Μονάχα ἐγὼ ποὺ νεῖρομαι καὶ λαχταράω καὶ νοιώθω
Νὰ μοῦ ξυπνᾶς κάθε χαρὰ κάθε κρυφὸ μου πόθο!

Σὺ ποὺ κρυφομιλεῖς μ' ἀητούς
Καὶ μ' ἀστραπὲς μαλλώνεις
Περὶ φανὸ κι' εὐγενικό,
Τὸ λογισμό μου ἀκούραστο
Σὲ νέον κόσμὸ ὑψώνεις
Μακρυὰ ἀπ' τὸν κόσμον τὸν κακό!

Κι' ὅταν στὸ γλυκοχάραμμα
Μὲ τίς δροσιές σου ὑφαίνεις
Τόσες ἐλπίδες τῆς ζωῆς,
Κι' ὅταν σιγὰ τ' ἀπόβραδο
Τίς πίκρες μου μακραίνεις
Ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς,

Ἀγέρι τῆς Πατρίδος μου δροσᾶτο ἀγέρι,
Κάποιες ἀγάπες μοῦ ξυπνᾶς
Ποῦ ἄλλος δὲν τίς ξέρει!

ΓΕΩΡΓ. Θ. ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ

Ἐπιγραμματικὰ τετράστιχα

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Δαντέλλα βενετσιάνικη
στὸ κάθε σου ἀκρογιάλι
πλέκει τὸ κύμα μὲ ἀφρούς
χαριτωμένη γῆ...

ὅλα σου εἶν ὀλάνθιστα
κάμπος καὶ περιγιάλι
Κι' ὁ Ἅγιος ἀπὸ ψηλά
τὴ χώρα σου εὐλογεῖ!

Γ. Γεωργακόπουλος

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

Ἐν Χαλκίδι τῆ 18 Μαρτίου 1942

Φίλε Κε Ζῶντο,

Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς φιλόφρονος ἐπιστολῆς Σας καὶ Σὰς συγχαίρω θερμότερα διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν «ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» διότι εἰς ἐποχὴν ἐρημίας πνευματικῆς παραγωγῆς, εἴχατε τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν, ἐν μέσῳ τῶν δυσχερειῶν, ποῦ ἀπαιτεῖ ἡ ἔκδοσις περιοδικοῦ, ν' ἀφιερῶσθε τὰς δυνάμεις Σας διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν πρόδοτον τοῦ τόπου μας.

Μ' ἐκτίμησιν καὶ φιλικούς χαιρετισμούς

Σ. ΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ

ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Μπορεῖ χρόνια πολλὰ τακτικὰ νὰ βλέπωμαστε
χωρὶς νὰ γνωρίζωμαστε· μιὰ στιγμή μπορεῖ ὅταν
μιὰ λάμψη νὰ φωτίσῃ τὸν δρόμον ποῦ συνδέει, ποῦ
μπορεῖ, σωστότερα, νὰ συνδέσῃ δυὸ ἀνθρώπους.
Μπορεῖ σὲ μιὰ στιγμή νὰ γίνῃ ἀληθινὴ ἀποκάλυψη
σημείων ἐπαφῆς, ἀφορμῶν κι' αἰτιῶν συνδέσμου σβαραοῦ.

Μπορεῖ νὰ γνωρίζωμαστε στενὰ καὶ βαθειὰ χρόνια
πολλὰ· κι' ἂν εἴμαστε φύλλου διάφορου, ἀδελφικὴ
μεταξὺ μας νὰ ἔχωμε οἰκειότητα. Καὶ ὅμως μπορεῖ
νᾶρθῃ μιὰ ἀπρόβλεπτη στιγμή, ποῦ νὰ ἀλλάξῃ τὴ
μεταξὺ μας σχέση. Μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ ὁ δεσμὸς
μας καὶ εἶδος καὶ περιεχόμενο κι' ἔνταση.

Μποροῦν τὰ αἰσθήματα δυὸ ἀνθρώπων νὰ περνοῦν
διάφορα στάδια· καὶ πρὸς τὰ πάνω καὶ πρὸς κάτω.
Μποροῦν ὅμως καὶ κάτι ἄλλο βαθύτερο· οὐσιαστικὸς
δηλαδὴ νὰ ὑποστοῦν ἀλλαγές. Μπορεῖ νὰ γίνῃ
μετουσίωση αἰσθημάτων. Μποροῦμε ν' ἀρχίσωμε μὲ
ἀπλή προσοχὴ, γνωριμία, ἐνδιαφέρον, νὰ φθάσωμε
στὴ στοργή, τὴ φιλίαν, καὶ ἂν εἴμαστε ἄνδρες καὶ
γυναῖκα, καὶ στὸν ἔρωτα. Ἀλλὰ μποροῦμε ἀπὸ τὸν
ἔρωτα νὰ πᾶμε ἢ νὰ ξαναπᾶμε στὴ φιλίαν; Μοῦ φαίνεται
ναί, μὰ ὄχι εὐκολά.

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ συμπλήρωμα στὰ «Σημειώματα»)

Κ. Μ. ΚΑΛΛΙΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» αἰσθάνονται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσουν καὶ δημοσίᾳ τὰς Ἱταλικὰς στρατιωτικὰς Ἀρχὰς κατοχῆς Εὐβοίας, αἰτινὲς λίαν προθύμως καὶ εὐγενῶς παρέσχον ὑμῖν τὴν ἄδειαν ἐκδόσεως τοῦ φύλλου μας, καθὼς καὶ τὴν διατακτικὴν ἀποδεσμεύσεως τοῦ ἀναγκαίου ὄντος, διὰ τὴν ἔκδοσίν μας, δημοσιογραφικοῦ χάρτου.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΠΩΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ
ΚΑΙ ΠΩΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΤΖΙΝΑΣ ΛΟΜΠΡΟΖΟ

Παρουσιάζοντας στοὺς ἀνογνώστες τὸ ἔργο τῆς κυρίας Τζίνας Λομπρόζο, θεωρῶ ἀπαραίτητο νὰ γνωρίσω σ' αὐτοὺς συγχρόνως καὶ τὴν προσωπικότητά τῆς συγγραφέως.

Ἡ κυρία Τζίνα Λομπρόζο εἶναι κόρη τοῦ Καίσαρος Λομπρόζο, τοῦ διαπρεποῦς Ἰταλοῦ ἀνθρωπολόγου. Ὁ ἐπιστήμονας αὐτὸς, γνώστης τῶν θεωριῶν τοῦ Ρουσσώ, ποῦ τίς παραδέχτηκε, εἶχε σᾶν ἀρχὴν νὰ μὴν ἐπιβάλλει στὰ παιδιά του κανένα κανόνα, κανένα περιορισμὸ, καμμιά παράδοση, καὶ νὰ τ' ἀφήνει ν' ἀναπτύξουν ἐλεύθερα τίς κλίσεις τους καὶ τίς ἱκανότητές τους. Κορίτσια κι' ἀγόρια ἔπερναν τὴν ἴδια ἀνατροφή.

Ὅταν ἡ Τζίνα Λομπρόζο ἔφτασε στὴν ἡλικία ποῦμποροῦσε νὰ σκέπτεται, ἐνθουσιάστηκε μὲ τίς μελέτες καὶ τίς θεωρίες τοῦ πατέρα τῆς καὶ τὸν ἐξυπηρέτησε ὅσο μποροῦσε σᾶν γραμματέας του.

Μόλις τελείωσε τίς σπουδές τῆς στὸ γυμνάσιον καὶ στὸ λύκειον κατόπιν, ὁ πῶς μεγάλος τῆς πόθος ἦταν νὰ γραφτεῖ στὸ Πανεπιστήμιον, στὴ Σχολὴ τῆς Ἰατρικῆς. Κανένα κορίτσι ὡς τότε δὲν εἶχε ἐπιχειρήσει ν' ἀκολουθήσῃ τέτοιες σπουδές. Δὲ θέλησε ὅμως νὰ εἰδικευθεῖ καὶ συνέχισε τίς σπουδές τῆς στὴ Φιλολογίαν, στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τουρίνου, ὅπου πήρε τὸ δίπλωμά τῆς κ' ἔγινε διδάκτωρ, ὕστερα ἀπὸ μιὰ μελέτη ποῦ ἔγραψε μὲ θέμα: «Οἱ διαφορὲς μεταξὺ τῶν Ἀγίων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν Ἀγίων τῆς Δύσεως».

Ἐπειτα ἀρραβωνιάστηκε τὸν Γουλιέλμο Φερρέρο, τὸν γνωστὸ διαπρεπῆ ἱστορικό.

Ἐπειδὴ ἔδειξε ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὰ ἱστορικὰ ζητήματα καὶ γιὰ τὰ ζητήματα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, ἄρχισε κατὰ τὸ 1898 μιὰ «κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἔρευνα γιὰ ἕνα προάστειον τοῦ Τουρίνου» καὶ δημοσίεψε διὰφορα δοκίμια: «ὁ ἀναλφαβητισμὸς στὴν Ἰταλία»—«οἱ ἀπεργίες»—οἱ φθηνές κατοικίες—οἱ προστατευτικοὶ νόμοι τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν ποῦ ὅλα ἐπαινέθηκαν.

Στὸ ἀναμεταξύ, ὅταν ἡ πρόληψη, τοῦ ὅτι τὰ κορίτσια δὲν πρέπει νὰ σπουδάζουν τὴν ἱατρικὴν δὲν εἶχε πιά πέραση, ἡ κυρία Τζίνα Λομπρόζο ξαναγράφτηκε στὴ Σχολὴ τῆς Ἰατρικῆς στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τουρίνου καὶ πήρε τὸ δίπλωμα τοῦ διδάκτορος πάνω σὲ μιὰ πραγματεία μὲ θέμα «Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐκφυλισμοῦ»

Μετὰ τὸ γάμον τῆς μὲ τὸ Γουλιέλμο Φερρέρο ξαναἔρχισε τίς ἱστορικὲς καὶ κοινωνικὰς μελέτες τῆς κ' ἐτόιμασε μιὰ μεγάλη ἐργασία γιὰ τὰ μειονεκτήματα τοῦ ἐκβιομηχανισμοῦ, καὶ μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ μελέτησε κατὰ βάθος τὴν ἱστορίαν τῆς Κίνας, ποῦ ἀνέπτυξε τὸν πολιτισμὸ τῆς χωρὶς τὴ βοήθειαν τῆς μηχανικῆς καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας ποῦ τὴν υἰοθέτησε κατόπιν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ σύζυγός τῆς προσεκλήθη στὴς Ἡνωμένες Πολιτεῖες γιὰ νὰ δώσει μιὰ σειρά διαλέξεων στὰ διάφορα κράτη τῆς Νότιας Ἀμερικῆς, τὸν συνόδευε μαζί μὲ τὸ παιδάκι ποῦ γεννήθηκε ἀπὸ τὸ γάμον τους. Ἐκεῖ ἔγινε εὐχαρίστως δεκτὴ σὲ ὅλους τοὺς κοινωνικοὺς κύκλους κ' ἐπέτυχε νὰ μελετήσῃ

ἀπὸ κοντὰ σὲ ὅλη τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡπειρὸν, πάντος εἶδους καθιδρύματα: Σχολεῖα, ὄρφανοτροφεῖα, νοσοκομεῖα, ἄσυλα, φρενοκομεῖα, καὶ φυλακές». Ἀπεκόμισε ἀπ' αὐτὰ ἕνα σωρὸ παρατηρήσεις κ' ἐντυπώσεις, τίς ὁποῖες δημοσίεψε μὲ τὸν τίτλον «Ἡ Νότια Ἀμερικὴ».

Ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, πέθανε ὁ πατέρας τῆς ὕστερα ἀπὸ λίγο. Ἐκανε κατόπιν ἕνα κοριτσάκι κι' ἀφιέρωσε ὅλη τῆς τῆ ζωὴ γιὰ τὴν ἀνατροφή του καὶ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ πατέρα τῆς. Ἐβαλε σὲ τάξιν τὰ χειρόγραφα ποῦ ἔφισε ἔφερε σὲ πέρασ τὴν ἐκύπτωσιν τῶν χειρογράφων ποῦ εἶχαν μείνει στὴ μέση καὶ δημοσίεψε κατὰ τὸν «Ἐγκλημάτια ἄνθρωπον» τοῦ διαπρεποῦς ἀνθρωπολόγου, μιὰ μελέτη γιὰ τὸν «Φρενοπαθῆ Ἀνθρωπον».

Ὅταν ὁ «Ἐγκληματίας Ἀνθρωπος», τὸ κύριον ἔργον τοῦ Καίσαρος Λομπρόζο ἐξαντλήθηκε, συνέπτυξε τοὺς τρεῖς τόμους τοῦ σ' ἕνα μονάχα γιὰ νὰ τὸ ἐκλαϊκέυσει. Τέλος ἐξέδωσε τὴν «Ἱστορίαν τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἔργων τοῦ Καίσαρος Λομπρόζο» σ' ἕνα μεγάλο τόμον, προορισμένον γιὰ τὸ ἀνεπτυγμένον κοινόν, στὸ ὁποῖον παρακολουθῶντας βῆμα πρὸς βῆμα τὴν ἐπιστημονικὴν ζωὴν του, ἱστορεῖ τίς ἰδέες του, τὴν ἐφαρμογὴν τους καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς Σχολῆς του. Ἀργότερα συνέπτυξε κι' αὐτὸ τὸ βιβλίον σ' ἕνα μικρότερον τόμον γιὰ τὸ λαόν, μὲ τὸν τίτλον «Καίσαρ Λομπρόζο».

Γιὰ νὰ διάσκεδάσει τὰ παιδιά τῆς δημοσίεψε διὰδοχικὰ μὲ τὸ ψευδώνυμον «Ἡ Μαμὰ τοῦ Λέο καὶ τῆς Νίνας» δυὸ κωμωδίες μὲ τοὺς τίτλους «Κωμωδίες γιὰ τὸ Λέο καὶ τὴ Νίνα» καὶ «Καινουργίες κωμωδίες γιὰ τὸ Λέο καὶ τὴ Νίνα» καὶ δυο μικρὰ παιδικὰ ρομάντσα μὲ τοὺς τίτλους: «Ταξεῖδι τοῦ Λέο καὶ τῆς Νίνας στὴ Νότια Ἀμερικὴ» καὶ τὰ θαύματα τῆς ἐξοχῆς».

Κατόπιν ὅταν ξέσπασε ὁ πόλεμος, ἀφοσιώθηκε ὀλόκληρη σὲ φιλανθρωπικὰς καὶ προπαγανδιστικὰς ἀσπολίους κ' ἤλθε σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς γυναικειοὺς κύκλους ποῦ οἱ προηγούμενες μελέτες τῆς εἶχαν ἀναγκάσει ν' ἀπομακρυνθεῖ ἀπ' αὐτοὺς λίγο. Τῆς δόθηκε τότε ἡ εὐκαιρία νὰ μελετήσῃ τίς ἱκανότητες, τὰ προτερήματα καὶ τοὺς πόθους τῆς γυναίκας καὶ νὰ σκεφθεῖ πάνω στὰ προβλήματα ποῦ παρουσιάζουν.

Ἀπὸ τὰ συμπεράσματα στὰ ὁποῖα κατέληξε προέκυψε ἡ μελέτη ποῦ δημοσιεύσαμε κ' ὅπου φαίνεται πῶς ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τῆς συγγραφέως εἶναι ἡ καλλίτερη ἀπόδειξη ποῦ ἐνέπνευσε τὸ ἔργον τῆς, δηλαδὴ, διὲν ἂν ὑπάρχουν διαφορὲς μεταξὺ τοῦ ἀντρός καὶ τῆς γυναίκας, σχετικὰ μὲ τίς ἱκανότητες καὶ τίς ἰδιότητές τους, οἱ διαφορὲς αὐτὲς δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ξεχωριστῆς ἀνατροφῆς ποῦ λαμβάνουν, ἀλλ' ὅτι ἐδημιουργήθηκαν ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴ φύσιν κ' εἶναι σπουδαιότατες γιὰ τὴν κοινωνικὴν ἁρμονίαν.

F. LE HENAFF

Σημείωσις «Ε. Γ.» Στὸ προσεχὲς ἀρχίζει ἡ δημοσίευσιν τῆς ἀριουργηματικῆς μελέτης τῆς κ. Τζίνας Λομπρόζο μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν διαλεχτό μας λογοτέχνην κ. Γ. Σημηριώτην.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

Αν και ζούμε μιὰ πολεμική περίοδο που έχει αναταράξει απ' άκρη σ' άκρη όλη τήν ύδρόγειο σφαίρα κι' έχει μεταβάλει τον τρόπο και τις συνήθειες της ζωής μας και στην ψυχή μας έχουν φωλιάσει ό φόβος και ή άμφιβολία για τó αύριο, ώς τόσο ή πνευματική και καλλιτεχνική ζωή στη Πρωτεύουσα δέν έσταμάτησε δλότελα τó δρόμο της και το ένδιαφέρον του Κοινού δέν έπαυσε να ύπάρχει για κάθε έκδήλωσι της σ' όλα τά πεδία της τέχνης. Αυτό είναι βέβαια ένα φαινό κι' ένθαρρυντικό σημείο για τήν ζωτικότητα της φυλής μας, ή όποία έδειξε πάντα διά μέσου της μακραιώνος και λαμπρής Ιστορίας της ότι ξέρει ν' άντιμετωπίσει με θάρρος και αυτοπεποίθηση όλες της άντιξοες και δύσκολες στιγμές του βίου της και ν' άτενίσει με τó μέτωπο ψηλά πρός νέους πνευματικούς και έθνικούς όρίζοντες. Κι' αυτό, άλήθεια, είναι ή μόνη άντίδρασι στη γύρω μας κακομοιριά κι' άποκαρτέρησι τών ανθρώπων, που έχουν μεταβληθή πλέον σ' άψυχα κι' άδιανόητα όντα και που δέν κάνουν τίποτα άλλο παρά να χάνουν όλη τους τήν ζωτικότητα γύρω από τον πεπτικό σωλήνα. Έτσι άποδεικνύεται, για μιá φορά ακόμα, πώς ή πνευματική τροφή για τον άνθρωπο είναι τόσο άπαραίτητη όσο και τó ψωμί.

Κι' άρχίζουμε πρώτα από τó θέατρο, που είναι πάντα τó κριτήριο της πνευματικής στάθμης ενός προηγμένου και με καλλιτεχνική διάθεση Κοινού, άφοδ όπως πιστεύουμε έμεϊς, στις άλλες πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του και προτιμήσεις του δέν είναι τόσο βολετό να καταλλάβουμε και να κρίνουμε τήν Ικανότητά του για τήν κατανόησι και τήν εκτίμησι των έργων της τέχνης και του πνεύματος.

Τώρα μάλιστα, που λόγω της πολεμικής περιόδου περιωρίσθη και ή έκδοσις νέων βιβλίων, πώς θά μπορούμε να κρίνουμε βásiμα και με ασφάλεια ποιες είναι ή προτιμήσεις του Κοινού και ποίος ή αξία των συγγραφέων.

Στό θέατρο λοιπόν, πρέπει—τουλάχιστο για σήμερα—να περιωρίσουμε κι' έμεϊς τó βλέμμα σε μιá γενική άνασκόπησι και να κοιτάξουμε με προσοχή και χωρίς προκατάληψι τήν νέα θεατρική μας παραγωγή που άληθινά τον τελευταίο καιρό ήτανε τόσο πλούσια, μά και συνάμα τόσο φτωχή.

Είπαμε πάρα πάνω ότι κάνουμε μιá άπλη έπισκόπησι γύρω στη θεατρική παραγωγή τού τελευταίου καιρού και δέν κάνουμε κριτική πάνω σε κάθε έργο ξεχωριστά, γιατί αυτό ούτε ό χώρος μάς ιό έπιτρέπει και γιατί έτσι θα μαστε ύποχρεωμένοι ν' άναδράσουμε στην άρχή της θεατρικής μας περιόδου, πράγμα που γίνεται μόνο στο τέλος κάθε χρονιάς.

Και λέμε πλούσια παραγωγή γιατί φέτος έκαμαν τήν εμφάνισι τους και νέοι συγγραφείς του θεάτρου, μερικοί μάλιστα με αξιώσεις για κάποια μελλούμενη σταδιοδρομία, φτωχή δέ γιατί τά περισσότερα από τά παιχθέντα έργα τών νέων συγγραφέων δέν άντέχουν σε κανένα είδος κριτικής και θάταν δύσκολο σ' άλλην εποχήν να άνεβασθούν σ' όποια δήποτε σοβαρή σκηνή, γιατί ή νέα παραγωγή στην Εύρώπη δέν θάταν άγνωστη στον τόπο μας και οι παλαιοί δοκιμασμένοι δικοί μας συγγραφείς δέ θα φιναν έτσι εύκολα τó στίβο στους νέους.

Αναφέρουμε, λοιπόν έτσι χρονογραφικώς και με τήν σειρά τους τά νέα έργα, χωρίς να σταθοίμε σε κανένα από αυτά, γιατί όπως είπαμε και πάρα πάνω δέν κάνουμε σήμερα μερική κριτική, αλλά άνασκόπησι γενική της θεατρικής κινήσεως τών μηνών Ιανουαρίου, και Φεβρουαρίου:

Θίασος Άνδρεάδου: Δ. Χρονοπούλου «Στραβοτιμονιά» κωμωδία. — **Θίασος Κοτοπούλη:** Λουκή Ακρίτα «Όπου άγαπά παιδεύει» δράμα. — **Θίασος Αρματος Θεσπίδος:** Β. Ηλιάδη «Χαλάζει» δράμα. — **Θίασος Κοτοπούλη:** Δ. Ψαθά «Ό έαυτούλης μου κωμωδία.

Μέσα σ' αυτά τά τέσσερα έργα μπορεί να διακρίνη βέβαια κανείς και μερικά σημεία εύοίωνα για μιá καλύτερη και Ικανοποιητικότερη μελλοντική παραγωγή, αλλά από αυτά δέν μάς δίδει τήν έντύπωσι ότι οι συγγραφείς τους είναι φθαρμένοι πλέον και κάτοχοι τών μουσικών του θεάτρου.

Έτσι παραμένουν και πάλι κύριοι και άρχοντες της σκηνής οι παλαιοί γνώριμοί μας από άλλες τους έπιτυχίες στην περιοχή της Θυσμέλης: Ό Τίμος Μωραϊτίνης με τó έργο που άνεβάσθη με άρκετη έπιτυχία από τον θίασον Μιράντας—Παππά «Η Κυρία που κοροϊδεύει» κωμωδία, ό Σπύρος Μελάς με τó έργο του «Αργυροί Γάμοι» κομεντί, που άνέβασε με μεγάλη έπιμέλεια και προσοχή ό θίασος Μ. Κοτοπούλη και ό Α. Λιδωρίκης με τó έργο του «Έξοδος κινδύνου» που άνέβασε· έπίσης ό θίασος Μιράντας—Παππά και έξακολουθεί ακόμα παιζόμενο με άρκετην έπιτυχία, όπως και τó προαναφερθέν του κ. Σπ. Μελά.

Είς αυτά τα δύο τελευταία έργα τών γνωρίμων θεατρικών συγγραφέων—ένός παλαιού και ενός νεωτέρου—θα ήπρεπε να σταθοίμε όπως ήποτε και να έξετάσουμε με προσοχή τó περιεχόμενό τους, ό χώρος όμως του περιοδικού μας δέν μάς έπιτρέπει τούτο για σήμερα και έπιφυλασσόμεθα να κάμουμε αυτό εύρύτερα στο έπόμενο τεύχος, άφοδ μάλιστα έξακολουθούν ακόμα παριστανόμενα εις δύο από τά σοβαρότερα θέατρα, που διαθέτει σήμερα ή Πρωτεύουσα.

Αθήναι, Μάρτιος

ΔΙΟΝ. ΒΟΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΙΑ ΑΓΑΠΗΣ

ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

Σάν σήμερα άγαπημένε μου, ένω τó φεγγάρι δλόγιωμα έριχνε τó φώς του στη γη, σαν άπόψε έφυγες για πάντα από κοντά μου. Θυμάσαι; Μερικά δάκρυα ένα χαίρε ψυχρό και άδιάφορο ήταν όλο και από τότε μέρες μαύρες κι' άνυπόφορες, που διάβηκαν για μένα βουτηγμένες στο πόνο.

Η καρδιά μου κτυπά δυνατά, όταν σένα φέρνω στο νου μου και όταν σαν μιá γλυκειά όπτασια περνά από έμπρός μου ή γλυκειά μορφή σου και ή σκέψη της παληάς, της ίσως ξεχασμένης μου, άγάπης.

Σε πρωτογνώρισα. Ήταν κάποια μαγευτική καλοκαιριάτικη βραδυά Τά μάτια μου τά βύθισα με πόνο στα δικά σου σαν ν' άναζητούσαν να βροθν σε σένα κάτι, που να μου όμορφάινει τή ζωή. Σ' άνα-

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πνευματική και καλλιτεχνική άνασκόπησι

—Με ξεχωριστή χαρά και Ικανοποίησι δημοσιεύουμε, στο πρώτο μας τεύχος και στη γειτονική σελίδα, τήν πνευματική και καλλιτεχνική άνασκόπησι του έκλεκτου φίλου και παλαιού συνεργάτου μας, λογοτέχνου κ. Διονυσίου Βογοπούλου, που δέχτηκε πρόθυμα να συνεργαστή στα «Εύβοϊκά Γράμματα» με πρωτότυπη ύλη και με κριτικά σημειώματα, γύρω από τήν πνευματική και καλλιτεχνική κίνησι, στην Πρωτεύουσα.

Οί συνδρομές

—Σε πολλούς, από όσους διαβάσουν τους δρους τών συνδρομών του Περιοδικού μας, ή συνδρομή θά φανή, ίσως, άκριβή. Από τήν πρώτη έντύπωσι τó δικηο θά είναι με τó μέρος των. Αν, όμως, γελαστούν και θελήσουν να κάμουν έναν πρόχειρο λογάρισμό έξόδων, με τήν άφάνταστη σημερινή άκρίβεια τυπογραφικών, χάρτου κτλ. και λάβουν και ύπ' όψι τους τήν περιορισμένη κυκλοφορία, που κατ' ανάγκην θά έχη ένα έπαρχιακό περιοδικό, τότε θά όμολογήσουν μόνοι τους πως ή έτησία συνδρομή τών 360 δραχμών που ώρισαν τά «Εύβοϊκά Γράμματα» είναι πολύ μικρή. Επί του προκειμένου είμαστε ύποχρεωμένοι να δηλώσουμε, πως τó περιοδικό μας δέν είναι έμπορική έπιχείρησι. Ένας άνθρωπος που αισθάνεται ιδιαίτερη στοργή στα γράμματα και στη τέχνη, κάνει αυτή τήν έκδοσι από τó ύστέρημά του, και θά είναι εύτυχημένος αν θά κάλυψη τά έξοδά του. Για τους κόπους του θά του είναι άρκετη ή χαρά, πως θά δώση ένα φιλολογικό περιοδικό στην άγαπητή του Εύβοια.

Αγγελίες έκδόσεων

—Τά «Εύβοϊκά Γράμματα» θ' άναγγέλουν με πολύ εύχαρίστησι τήν έκδοσι κάθε βιβλίου, περιοδικού, φυλλαδίου και έφημερίδος, τών όποιων θά λαμβάνουν αντίτυπα.

ζήτησα μιá τέτοια βραδυά, να σου ψυθιρίσω γλυκά έρωτόλογα.

Τό πρόσωπό σου πήρε μιá παράξενη λάμψη στο πρώτο ξάνοιγμα, στο πρώτο τρυφερό χαμόγελο της άγάπης.

Και σ' ήσουν τρελλά μαγεμένος απ' τή γλυκειά νάρκη της άγάπης μας. Σε παρέσυρα στον κόσμο της άγάπης και άφησες να σου τραουδήσω γλυκά τó τραγούδι της, πιστεύοντας στις παρακλήσεις μου στις ώραϊες εικόνες της άγάπης μας, στις ύποσχέσεις για ένα όνειρεμένο μέλλον.

Κι' οι μέρες κυλούσαν γοργά χωρίς καμμιά πνοή άνέμου να θελήση να ρίξη κάτω τó παλάτι των όνειρων μας.

Όσπου—μιá μέρα σαν σήμερα—χωρίσαμε· τó λόγο δέν τον ξαίρω. Ίσως να έφταιξα μά τó μετάνοιασα. Αδικα όμως, ή χαρά μου είχε πετάξει για πάντα από κοντά μου. Και τότε ένα θερμό δάκρυ κύλησε άθελα από τά μάτια μου αύλακώνοντας έτσι τó ώχρο πρόσωπό μου, όταν στο νου μου πάρασε ή σκέψη της παληάς της ξεχασμένης μου άγάπης.

N. ΑΠ. Μ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Κάποιο σούρουπο άφήνοντας τούτη μάταιη πλάνη θά σηκώσω τήν άγκουρα—έγια λέσα—έγια μόλα τó καράβι μου—Φάντασμα—ξέρει ποδ θά με βγάνει και τ' άγέρα βαθύφωνη, τί θά παίξει μου ή βιόλα

Και τί θάναι! Καράβι πρωτοτάξειδο θάναι. και τυφλή κυβερνήτισσα, θάμαι γω στο τιμόνι Φούσκα γάμπες και άρμενα—σά βουή θά με πানে, με τις μαύρης σημαίας του τó άνέμισμα μόνη.

Που; Ποίος ξέρει! Οί λαχτάρες μου θά μου φαίνονται άστείες

και οι γήϊνοι όρίζοντες θά πηγαίνουν μου χάρια Τί ώραϊσι θά φεύγουνε—νέφη έδώ—ή πολιτείες κι' όλο αυτό θά μακραίνει απ' του κόσμου τó δρι

Τότε ω! τότε ένα σάλπισμα ναυτικό θά σημάνη της δεινής μου πορείας ποθεινή συντελεία! Τά...τά...τά ω! ένα σούρπο θάχω βγει απ' τήν πλάνη και θά κείμαι έτσι βέβαιη—δίχως μιá άμφιβολία.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

ΜΟΝΑΔΙΚΗ

Μόνη γυναίκα Εσύ! που θρόνο σουστήσα, μεσ' τήν καρδιά μου, είσαι κι' ή μόνη π' άγαπώ και ζεις και σιά όνειρά μου

Μόνη στον κόσμο Έσύ! που μίλησες, βαθεία μέσ' στην ψυχή μου και ζω από Σένα μοναχά χαρές γιομάτη τή ζωή μου

Μόνη, μονοδική, που μένοιωσες και μουδωσες στοργή κι' άγάπη άντάμα και μεύκανες πολλές φορές χαρές γλυκειές της ζήσης μου τó δράμα

Μόνη γυναίκα Έσύ! που μουκάνες τον πόνο γέλιο, γιαυτό φιλω τά χέρια Σου σαν το ιερό Εύαγγέλιο.

ΑΝΔΡ. ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

Με τó βαρειό, με τó βαρειό ξυπνά ό γύφτος τó χωριό τó χωριό, τó χωριό· τραλαρά, λαρό, λαρό....

Για τó σφυρί, για τó σφυρί, τρελλάινεται κι' ή λυγερή, λυγερή, λυγερή, τραλαλά, λαρή, λαρή....

Μεσ' στη φωτιά, μεσ' στη φωτιά παίξει ό γύφτος τή ματιά Τή ματιά, τή ματιά, τραλαλά, λαρά, λαρά,

† ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΘΡΥΛΟΙ ΕΝ ΕΛΥΜΝΙΩ

Στὰ χίλια πεντακόσια ἐξήντα πάνω κάτω ἐπί σουλτάνου Σουλεϊμάν, στὰ μέρη τῆς Κασσάνδρας ἕνα καράβι τούρκικο μὲ κόκκινες σημαίες κατέβαινε καὶ πήγαινε στὰ μέρη τῆς Ἐγρίπου.

Τὸ ἱσοῦρροιο ἦταν τούρκικο ἐκτός ἀπ' τὸν λοστρώμο τὸν γέρω ναύτη Δημητρώ, ποῦταν ἀπ' τὰ μπουγάζα.

Ἦταν μεγάλ' ἡ ἀστροφεγγιά, ἐχάραζε ἡ αὐγούλα, ὁ αὐγερινὸς ἦταν ψηλά καὶ σιγανὸς σορόκος φύσαγε δευτερόπρυμα κι' ἔσπρωχνε τὸ καράβι, μὲ πλώρη πρὸς τὴν Σκίαθο μὲ τὰ πανιά τ' ἀβέρτα

Κι' ἐκεῖ ποῦ ρόδιζε ἡ αὐγὴ πέφτει ἡ σοροκάδα καὶ ὁ λοστρώμος φώναξε νὰ ρίξουνε τὴ βάρκα, ν' ἀρχίσῃ τὸ ρεμούλισμα τοῦ καραβιοῦ ποῦ τόσο κουράζει τὰ ναυτόπουλα. Ξάφνου γλυστράει στὸ

κῦμα ἕνα μεγάλο εἰκόνημα σταβέντα στὸ καράβι καὶ ὁ λοστρώμος ρίχτηκε μέσ' τὴ μικρὴ τῆς βάρκα καὶ πέρνει στὴν ἀγκάλη του τὴν ἄγια τὴν εἰκόνα γονατιστὸς τὴν προσκυνάει καὶ κάνει τὸ σταυρὸ του καὶ στὸ καράβι παρευθεὶς τὴν φέρνει καὶ τὴν δίνει τοῦ καπετάνιου τοῦ Μεχμέτ καὶ κείνος διατάσσει νὰ τὴν τοποθετήσουνε στὴν κάμαρα στὴν πρύμη.

Εἶναι εἰκὼν τῆς Παναγίας τύπου γλυκοφιλοῦσης ποῦ φέρνει στὰς ἀγκάλας τῆς τὸ ἅγιο τὸ παιδί τῆς.

**

Ἀπ' τὴ στιγμή ποῦ στάθηκε ἡ εἰκόνα στὸ καράβι γυρίζει φόρτσα ὁ καιρὸς σ' τὸ γρεγοτραμουντάνα, τριζοβολοῦνε τ' ἄλμπουρα καὶ τὰ πανιά μπουκάρουν τὰ ἄρμενα καὶ τὰ σχινιά χαρμόσυνα βουίζουν καὶ τὸ κοράβι σὺν ἄητὸς τὰ πέλαγα νὰ σχίζει, ἀφρίζ' ἡ πλώρη κι' ὀπισθεν ἡ πρύμη ἀφίνει δρόμους οἱ γλάροι περιτριγυροῦν καὶ τὰ δελφίνια παίζουν κι' οἱ ναῦτες στὸν Προφήτη των ξεφωνητὰ τοῦ ψάλλουν

Ξυπνάει κι' ὁ καπετάν Μεχμέτ ποῦχε κομάτι γύρει στὴν κάμαρα τοῦ καραβιοῦ καὶ ναργιλέ γυρεύει καὶ παίρνει χουφτα τουμπεκὶ καὶ δίκωπο μαχαίρι καὶ κόβει κόβει τουμπεκὶ στὰ πίσω τῆς εἰκόνας, τῆς Παναγίας ποῦ κρατεῖ καὶ γαλουχεῖ τὸν Κτίστην.

Ὡς τόσο εἶναι δειλινὸ καὶ τὸ καράβι μπαίνει εἰς τὰ στενὰ τὰ μεταξὺ Ἐγρίπου καὶ Τρικέρων καὶ προχωρεῖ καὶ προχωρεῖ κι' ὀρτσάει στὴ Λιθάδα παίρνει γραμμὴ στὴ Στρογγυλὴ καὶ στὴν Ἀρκίτσα φθάνει

κι' ὕστερα κατευθύνεται στὸν κάβο τῆς Σπιάδας καὶ κατὰ τὰ μεσάνυχτα κάτω ἀπὸ τὸ Λύμνι.

Ἐκεῖ καλμάρει ὁ καιρὸς, ἀπτότομα μπουνάτσα καὶ τὸ καράβι σταματᾷ καθόλου δὲν κινεῖται σὺν ἀνωτέρα δύναμις νὰ τῷχη καρφωμένο.

Ἀπελπισμένος ὁ Μεχμέτ βραδιάζει ξημερώνει κι' ἕνα βραδὺ τοῦ φάνηκε σὺν νὰ τὸν σιγουντάρη ἀέρας ἀπὸ τὴν στερεὰ κι' ἀμέσως διατάσσει ν' ἀνοίξουν ὄλα τὰ πανιά νὰ ρίξουν καὶ τὶς βάρκες μὲ τὰ πανιά μὲ τὰ κουπιὰ νὰ σπρώξουν τὸ καράβι κι' ἔφθασαν σὺν ξημέρωσε κάτω ἀπ' τὸ καντήλι.

Μὰ μόλις ἔφθασαν ἐκεῖ τί σίφουνας τί ἀντάρρα τὰ χάσματ' ἀνοίξαν τῆς γῆς καὶ βγάξ' ἡ γῆ κρατήρας ἀπ' τὸ καντήλι ριζιμὰ τὰ πάντα τὰ ξεπαίρνει μιά καταιγὶς ποῦ ξαφνικὰ πέφτει καὶ στροβιλίζει Μάινα, φωνάζει ὁ Μεχμέτ, μάινα τὸν παπαφίγκο,

μάινα τὸν κόντρα γρήγορα, φλώκια καὶ τρικεντίνια, μάινα μαίστρα καὶ γαμπιά, τὸ τρίγγο καὶ τὸ μπουμα καὶ τὸ καράβι ἡ καταιγὶς στὸ Λύμνι φέρνει πάλι κι' ἐκεῖ ρίχνει τὴν ἄγκουρα σὰ νᾶν ναυαγισμένο.

**

Ἐκεῖ ὅπου ἐμάνιαζε ἡ καταιγὶς μὲ φρίκην καὶ ἐμυκάτο ἡ θάλασσα στὴν βίαν τῶν ἀνέμων, μέ μία ἄγρια βοῆ τοῦ σάλου τῶν κυμάτων, μόλις στὸ Λύμνι ἔφθασαν καλμάρ' ἡ τρικυμία καὶ καραντιάζει ὁ καιρὸς καὶ ἡ θάλασσα ἡμερεύει...

Καιρὸς νὰ ῥεμεντζάρουνε οἱ ναῦτες τὸ καράβι ποῦ μένει ἐκεῖ στεκούμενο νύχτες καὶ μέρες πέντε, κι' ὅταν ἕνα ἀπόγευμα τὰ σύνεφα σκορποῦσαν, μῆνυμος γιὰ τοὺς ναυτικούς; πῶς παίρνει νὰ γρεγάρῃ σαλπάρουνε τὴν ἄγκουρα καὶ βγαίνουνε ἀρόδο, μὰ δὲν θὰ ἐπροχώρησαν ἐπὶτὰ περίπου μίλια ἐκεῖ κατὰ τὸ Κάτεργο κάτω ἀπ' τὸ Καντήλι, ὅτ' αἴφνης νέα καταιγὶς τῆς πρώτης χειροτέρα μαυρίζει τὸν ὀρίζοντα τραντάζει τὸ καράβι τοὺς φέρνει νέο χαλασμό στὸ Λύμνι τοὺς ξεσαίρνει

Καί τότε ὁ θεοσεβῆς λοστρώμος ὁ Δημήτρης παίρνει τὸ θάρρος κι' ἔρχεται μπροστὰ στὸν

καπετάνιο, βαθὺν τοῦ σύρει τεμενά καὶ λέγει του μὲ σέβας

«Ἄκουσε καπετάν Μεχμέτ καὶ τὴ δική μου σκέψη, εἰς τὸ καράβι ἔχουμε ὡς ξέρεις μιά εἰκόνα ποῦ σέβεται τὸ ἔθνος μου καὶ ἡ χριστιανωσύνη καὶ θέλει ἴσω; γιὰ νὰ βγῆ σὲ τοῦτο τὸ λιμάνι, δὲν δίδεις μιά διαταγὴ νὰ ἔλθουν νὰ τὴν πάρουν;»

Κι' ὁ καπετάνιος τ' ἄκουσε τοῦ Δημητρου τὰ λόγια καὶ στέλνει ἕξ μῆνυμα στοὺς ἕξ ἐπιτὰ ψαράδες ὅτι τοὺς δίνει ἕξ φλουρὰ εἰς τὸ χωριὸ νὰ ἀνέβουν νὰ ποῦνε εἰς τοὺς προῦχοντες νάλθουν στὴν παραλία μαζὺ μὲ τοὺς παπάδες τους νὰ πάρουν μιά εἰκόνα ποῦ βρῆκαν εἰς τὸ πέλαγος νὰ πλῆ τῆς Κασσάνδρας.

Τότε δὲν ἦταν τὸ χωριὸ ἐδῶ ποῦ εἶν' ἡ Λίμνη εἶτανε ποῖο ψηλότερα πίσω ἀπὸ τοὺς λόφους ποῦ λέγουν εἰς τὰ Καστριά καὶ ἔφθανε σποράδην ἕως εἰς τὸ Γεννέσιον τὴν τότε ἔνοριαν

**

Εἰς τὸ χωριὸ μαζεῦτικαν οἱ γέροντες κ' οἱ πρῶτοι μὲ τοὺς παπάδες τῶν μαζὺ καὶ τὰν ἔξαπτερύγων καὶ μὲ πολλὴν κατάνυξιν κατῆλθον στο λιμάνι ὅπου ὁ εὐσεβέστατος λοστρώμος ὁ Δημήτρης παρέδωκε μ' εὐλάβειαν τὴν ἄχραντον εἰκόνα ἐν ᾗ ἔξεκονίζετο ἡ θεία Θεοτόκος

Θαῦμα θαυμάτων, ἀδελφοί, γιατί' ὅταν ἡ εἰκόνα ἐβγήκε ἕξω σὶτὴ στεργιὰ ἡ θάλασσα ἡμερεύει, φρέσκος ἀέρας φύσηξε, ἀέρας μαίστραλι, κατὰπρυμα τοῦ καραβιοῦ καὶ φεύγει στὴ δουλειὰ του κι' ἐδόξασαν οἱ χριστιανοὶ κι' ἐδόξασαν κ' οἱ Τούρκοι τὴν Ἄνασσαν τῶν οὐρανῶν, τὴν Δέσποιναν τοῦ κόσμου

Κι' ἐν ᾧ μ' ἀβέρτα τὰ πανιά ἐφευγε τὸ καράβι, οἱ προῦχοντες συνόδευαν τὴν ἄγιαν εἰκόνα, μπροστὰ τὰ ἔξαπτερύγα, τὰ λάβαρα κατόπιν μετὰ τὸ τετραβάγγελο κ' ὕστερα ἡ εἰκόνα.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΝΙΚ. ΜΠΕΛΛΑΡΑΣ
(Ο ΠΑΛΑΙΟΣ)

ΧΑΛΚΙΔΑ

Διστάζει κανεὶς νὰ πῆ ἂν βρίσκεται σὲ νησί ἢ σὲ χερσόνησο φθάνοντας στὴ Χαλκίδα διὰ τῆς γεφύρας καὶ ἔχοντας στὸν νοθὸ τὸ βυζαντινὸ «Ἐνὸς ἐύλου καὶ πεζεῦσοι καὶ ναυτίλονται» νοώντας τὴν παλαιὰ ξυλίνην γέφυρα τοῦ Εὐρίπου.

Στὰ πόδια μας τοῦ Εὐρίπου τὰ νερά μὲ τὸ παλινδρομικὸ ταξεῖδι τοὺς μᾶς συνεπαίρνουν μέχρι ποῦ τὰ μάτια ψάχνοντας καρφώνονται μακριὰ στὶς χιονισμένες κορφὰς τῆς Δίρφους.

Δεξιὰ—ζερβιά, βάρκες, καΐκια, ξάρτια καὶ πανιά, τὸ ρυθμικὸ τραγοῦδι ἀπ' τὸ γρι—γρι καὶ πίσωθὲ μας ἐπιβλτικὸ τὸ Ἐνετικὸ κάστρο τοῦ Καρά—μπαμπᾶ μὲ τὶς σκοτεινὲς στοῆς του, τὶς πολεμίστρες του, τὰ κανόνια του καὶ τὸν ἄη—ληά.

Νᾶχαν φωνὴ τί δὲ θὰ μᾶς ἰστοροῦσαν!

Ἐνα γύρω ὁμορφὴ δαντέλλα ξετυλλίγεται σὶ ἀκρογιάλια καὶ τὰ νησάκια ἀπλώνονται νωχελὰ σὶτὴ γαληνεμένη θάλασσα συνεπαίρνοντα μὲ τὰ χρώματά τους τὴν ψυχὴ καὶ φέρνοντάς τὴν σὲ κόσμους καινούργιους, ξωτικούς.

Ἀστραφερές ἀμμουδιές, γυαλιστερὰ χαλίκια, φυκόστρωτοι καὶ ξάστεροι βυθοὶ ποῦ σὶτὰ νερά τους παιχιδίζουν λογιῶν—λογιῶν ψαράκια, καθρεφτίζουν τὰ πεῦκα τῆς βιωτικῆς πλευρᾶς καὶ τὶς φοινικὲς μὲ τὴν ἀρχοντικὴ κορμοστασιά τους,

Στὴν ἄκρη οἱ ψαράδες ξεδιπλώνουν τὰ δίχτυα κι' ἀνιστοροῦν πολλὰ, ὅταν δὲν λένε θαλασσινὰ τραγοῦδια, γιὰ τὴ σκληρὴ ζωὴ τὴν γεμάτη ἱστορίες καὶ καῦμούς καὶ ἀναδεύονται τὰ τριχωτὰ στήθη τους ἀπ' τὶς σκληρὲς θύμησες.

Κι' ὅταν ἡ δύσις παίρνει τὰ χρώματα ποῦ ξελογιάζουν τὸ νοῦ καὶ τὸ σκοτάδι ἀγκαλιάζει τὴν πόλι μὲ τὰ καμπαναριὰ τ' ἄη Νικόλα καὶ τῆς ἄγια Παρασκευῆς τραβᾶνε τὰ βαρεῖά τους βήματα οἱ Μοιραῖοι γιὰ τὶς ἀπόμερες καὶ σκοτινὲς ταβέρνες μὲ τ' ἀδύνατο καὶ λιγοσιὸ κρασί, τὸ ξανθὸχρῶμο ἀμπελιώτικο

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Μάινα μου, ἐγῶμαί τ' ἄμοιρο, τὸ σκοτεινὸ τρυγόνι, ὅπου τὸ δέρνει ὁ ἄνεμος, βροχὴ, ποῦ τὸ πληγώνει.

Τὸ δόλιο! ὅπου κι' ἂν στραφῆ κι' ἀπ' ὅπου κι' ἂν (περάση δὲν βρίσκει πέτρα νὰ σταθῆ κλωνάρι νὰ πιασιάση.

Ἐγὼ βαρκοῦλα μοναχὴ, βαρκοῦλα ἀποδαρμένη μέσα σὲ πέλαο ἀνοιχτὸ, σὲ θάλασσα ἀφρισμένη παλαίβω μὲ τὰ κύματα χωρὶς πανὶ τιμόνι κι' ἄλλη δὲν ἔχω ἄγκουρα πλὴν τὴν εὐχὴ σου μόνη.

Στὴν ἀγκαλιὰ σου τὴ γλυκειὰ, μαννοῦλα μου ν' ἀράξω,

μέσ στὸ βαθὺ τὸ πέλαγο αὐτὸ πριχοῦ βουλιάξω.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» κάνοντας τὸ ξεκίνημά τους, δὲν θ' ἀγνοήσουν καθόλου τοὺς νέους, πρὸς

γιὰ νὰ ξεκουράσουν τὸ νοῦ καὶ νὰ πραινουν τὸ πόνον τῆς ζωῆς.

Τώρα δὲν βλέπω τὸν καπνὸ ἀπ' τὶς ψηλὲς καπνοδόχες τ' Ἀη Στεφάνου καὶ τὴ χαρὰ ποῦ ξεχύνονταν ποτάμι στὸ δρόμο. Γυρίζει ὁ νοῦς σὶτὴ παλῆ τὴν περίφημη ὡς μητρόπολι Χαλκίδα μὲ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀποικιῶν, μὲ τὴν αἴγλη τῆς καταστροφῆς τῆς ἀπ' τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τὴ συμμετοχὴ τῆς στὴν ἐν Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίᾳ.

Ψηλά, ἡ παλῆ συνοικία τὸ πλάτωμα μὲ τὰ στενὰ δρομάκια καὶ τὶς γλάστρες στὰ μπαλκόνια, τὰ γραφικὰ πεζούλια μὲ τὶς λεμονιές, π' ὄλα θέλουν νὰ δώσουν τὴ χαρὰ μπλεγμένα σὲ κισσοῦς, πνιγμένα στὶς πρασινάδες, χωρὶς ὁμοῦ νὰ μποροῦν.

Καὶ οἱ βόλτες μὲ τὶς Ἐριες καὶ μὲ τὶς Λέλες, τὰ χαμογέλια καὶ τὶς φλογισμένες ματιές, θέλουν μὰ δὲν μποροῦν νὰ δώσουν τὴ χαρὰ.

Ἐνα γύρω ἀλυσσίδα τὰ χωριά προσφέρουν συνεχῶς στὸ τραπέζι τῆς ἀλληλεγγύης ἀπ' ὄλους τοὺς καρπούς ποῦ βγάζει ὁ ἀπέραντος κῆπος συνεχῶς ἀπὸ τὸν μόχθο τῶν χειρῶν κάνοντας νὰ γεμίξῃ ἄρωμα ἡ φύση καὶ μεγαλώνοντας μέσα μας τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴ γρήγορη ὠρίμανση τῶν καρπῶν. Μύτικα - Δοκόσ—Ἄρτάκη—Ἀη Νικόλας—Μπουρτζι τ' ἀτίμητὰ σου διαμάντια γεμίζουν τὸ καλάθι σου ἀενάως θησαυρούς.

Χαλκίδα! Τὸ σταυροδρόμι στεριᾶς καὶ θάλασσας, μικρὸ βυζάντιο τοῦ μεροκαματιάρη ἡ μάινα, παρηγορήτρα τοῦ φτωχοῦ μὲ τὴν ἀγορὰ σου κι' ἀστείρευτο πυθάρι ζωῆς γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Χαλκίδα! Ξελογιάστρα τοῦ κάθε περαστικοῦ μὲ τὰ χαμόγελά σου καὶ τὰ στολίδια σου γνωρίσαμε τὶς χαρὲς καὶ τὶς κηθάρεις σου, τὶς μέρες καὶ εἰς νύχτες σου τὶς λιγωμένες τὶς παλῆς.

Τώρα κέρνα μας λίγο—λίγο τὸ πιετὸ ποῦ βρέθει στὸ ποτήρι μας.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

Μαννοῦλα μου, ἤθελα νὰ πάω, νὰ φύγω, νὰ μισέψω τοῦ ριζικοῦ μου ἀπὸ μακριὰ τὴν θύραν ν' ἀγναντέψω στὸ θλιβερὸ βασίλειο τῆς μοῖρας νὰ πατήσω, κι ἐκεῖ νὰ βρῶ τὴ μοῖρα μου καὶ νὰ τὴν ἐρωτήσω.

Νὰ τῆς εἰπῶ: εἶναι πολλὰ, σκληρὰ τὰ βάσανά μου, ὡσὰν τὸ δύχη ποῦ σφαλνᾷ θάλασσα φύκια κι' ἄμμο· εἶναι κι' ἡ τύχη μου σκληρὴ, σὺν τὴ ψυχὴ τὴ μαύρη, π' ἀρνήθηκε τὴν Παναγιὰ κι' ὀπῶλεος δὲν θάβρη.

Κι' ἐκείνη μ' ἀποκρίθηκε κι' ἐκείνη ἀπέλογήθη: «ἦταν ἀλήλιαστη, ἄτυχε, ἡ μέρα ποῦ γεννήθης· ἄλλου ἐπῆσαν τὸν ἀνθὸ καὶ σὺ τὴ ρίζα πῆρες ὄντας σὲ ἔπλασε ὁ θεὸς δὲν εἶχε ἄλλες μοῖρες».

† ἈΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

τοὺς ὁποίους θὰ δείξουν ὄλη τους τὴν στοργὴ καὶ τὸ ζωηρόν ἐνδιαφέρον.— Γιὰ τοὺς νέους, ποῦ εἶναι τὸ

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ : ΟΔΟΣ ΑΓΓΕΛΗ 26
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 3·45

Συνδρομές :

Ήττσια Δραχμές 360 — Έξάμηνος Δραχμές 180
Διό Δήμους, Κοινότητας Τραπεζας και διαφό-
ρους οργανισμούς έττσια Δραχμές 500

Διαφημήσεις :

Όλοκληρη σελίδα	Δρ·χ	1.500
1)2 »	»	800
1)4 »	»	500
ό στίχος	»	20

Τά χειρόγραφα δέν έπιστρέφονται

Γράμματα — έπιταγές :

Πρός τόν Κον ΑΝΔΡΕΑΝ ΙΩ ΖΩΝΤΟΝ
όδός Κ. Τσιριγώτη 9 — Χαλκίδα

Άλληλογραφία :

— Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην, Χαλκίδος και Κον Δήμαρχον Χαλκιδέων ένταυθα. — Γάς έγκαρδιώτερας τών εύχαριστιών μας διά τας εύχάς Σας τίς τόν Άρχηγόν τής έκκλησίας του τόπου μας και τόν πρώτον Αιραιτόν Άρχοντα τής πόλεός μας τά «Εύβοϊκά Γράμματα» στηρίζουν τας καλλιτέρας των έλπίδας.

— Κον Νικ. Κ. Μπελλάραν Λίμνην. — Συνεργασία σας έλήφθη έγκαιρως. Σας εύχαριστούμεν θερμότατα διά τήν προθυμίαν Σας τών «Θρύλωνέν Άλυμίων» θά έπακολουθήσῃκαί τό άλλο άπόσπασμα έκ τής περισπουδάστου μονογραφίας Σας «Τό Έλύμιον» «Πολιορκία και άλωσις τής χαλκίδος 1470» Έάν έχετε εις χείρας Σας τά δημοσιευθέντα εις τήν άνωτέρω μονογραφίαν σας κλισέ παρακαλούμεν νά μας τά άποστείλετε διά τήν δημοσίευσίν των εις τά «Εύβοϊκά Γράμματα»

— Δαν Καλλιόπην Σκαρίμπα ένταυθα — Σας εύχαριστούμεν και περιμένομεν και άλλη συνεργασία Σας

καμάρι και ή κρυφή έλπίδα του μέλλοντός μας, τά «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» θά καθιερώσουν ειδική σελίδα, στην όποιαν θά δημοσιεύωνται άποκλειστικώς έργα δικά τους.

Η σελίδα αυτή, όπως είναι φυσικό, θά είναι πολύ έπιεικής στη κρίσι της, με τόν μοναδικό σκοπό νά δώση θάρρος, σ' όσους νέους παρουσιάσουν και, πού νά υπόσχεται ένα καλλίτερο αύριο, και πού θά δίνει μία χρυσή έλπίδα λογοτεχνικής εξέλιξεως.

Τά «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ», σαν μία στοργική Μάννα θά συγκεντρώσουν στην «σελίδα τών νέων» όλα τά πνευματικά παιδιά τής Εύβοίας, και θά τους δώσουν κάθε βοήθεια και υποστήριξι, στην πνευματική τους πρόοδο.

Άπό τους νέους μας δέν θέλουμε τίποτε άλλο πα-
ρά ν' αγαπήσουν ειλικρινά τό περιοδικό μας.

Α Β Ε Κ Ι Α

ΑΝ. ΒΙΟΜ. ΕΤ. ΓΕΩΡΓ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Κ. Ι. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ : ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 53 - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 29 - 661
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
Β Ο Λ Φ

ΓΙΑ ΧΩΡΑΦΙΑ — ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΥΣ

ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΕΙΑ — ΑΝΘΟΚΗΠΟΥΣ

Χειροκίνητα, εργάζονται με άπλό τρά-
βηγμα. Έλαφρά στην έλξη, άποδίδουν
πολλήν εργασία, έπιτυγχάνουν ιδεώδη
κατεργασία του έδάφους.

Τά τραβηχτά εργαλεία ΒΟΛΦ είναι ά-
ποτέλεσμα έπιστημονικής έφαρμογής
και πείρας δεκαετηρίδων και κατα-
σκευάζονται από έκλεκτό άτσάλι με-
γάλης άντοχής.

Παλαιός τρόπος:

Έργασία κουραστική, άπόδοσις μικρή, βάθος
καλλιέργειας άνόμοιο, ό εργάτης πατεί τό καλ-
λιεργημένο έδαφος.

Μέθοδος ΒΟΛΦ:

Όλίγος κόπος, ταχύτης εργασίας, ομοίμορ-
φο βάθος, ό εργάτης δέν πατεί τό καλλιεργη-
μένο έδαφος.

Γεν. Άντιπρόσωπος διά τήν Εύβοιαν

ΕΠΩΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ